

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Archeologisch
RIJKSMONUMENT
PASPOORT

Nr

530672

Het rijksmonument bestaat uit bewoningssporen uit de ijzertijd, een Romeins villa-complex en sporen van Romeinse ambachtelijke activiteiten en een vroeg-middeleeuws grafveld

Toponiem
Rijksmonumentnummer
Provincie
Gemeente
Plaats
Kadastrale percelen

BASISGEGEVENS

Pasestraat, Borgharen

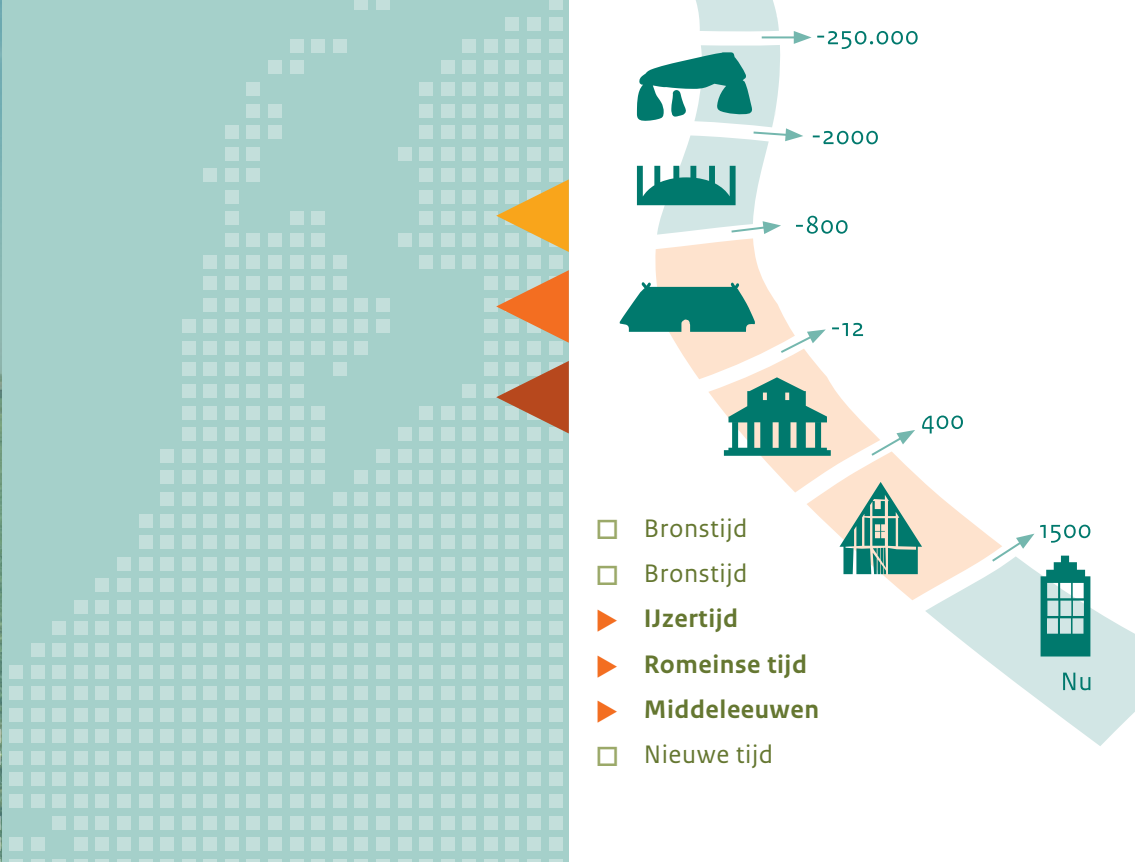
530672

Limburg

Maastricht

Maastricht

**Borgharen A 704, 976, 1131, 1133, 1203,
1315, 1362, 1364**

Algemene informatie

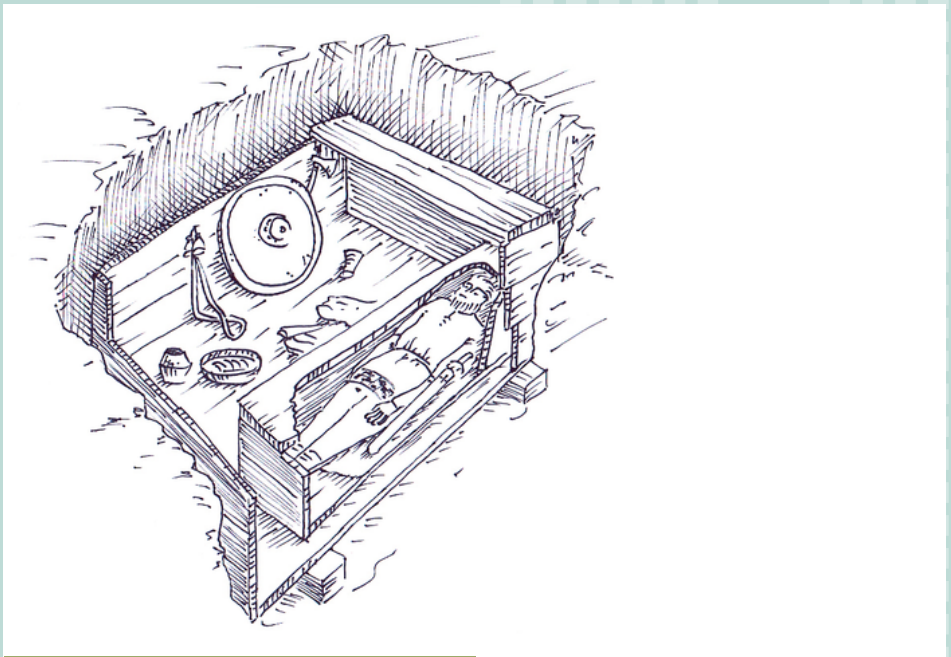
verbrand (inhumatie) of eerst verbrand (crematie) ter aarde zijn besteld. De graven waren vaak gemarkeerd, met lage heuvels, zoals bij een urnenveld of met andere tekens. De begraven personen vormen een sociale eenheid, een familie of gemeenschap. We kennen grafvelden sinds de steentijd. <

Vanaf de late steentijd gaan mensen zich vestigen op één plaats. Ze kappen bos, leggen akkers aan, bouwen huizen en houden vee. Hun bestaan is gericht op voedselproductie. Deze plaatsvaste agrarische levenswijze wordt steeds verder doorontwikkeld. Vanaf de Romeinse tijd ontstaan steden, waaraan het achterland producten levert.

Een villa is een landbouwbedrijf uit de Romeinse tijd. Het bedrijf bestaat uit een hoofdgebouw, bijgebouwen zoals stallen en schuren en akkers. Er is variatie in de omvang en uitvoering van de villa's: van klein en eenvoudig tot groot en luxe. Het hoofdgebouw is vaak in Romeinse stijl gebouwd, geheel of gedeeltelijk van steen en met een porticus (veranda), pannendak en kamers met vloerverwarming.

Overblijfselen van industrie en nijverheid wijzen vaak op ambachtelijke activiteiten. Het gaat om plekken waar voorwerpen zijn gemaakt of bewerkt. Denk aan het looien van huiden, het bewerken van metaal (goud, brons of ijzer), het bakken van aardewerken potten of het maken van bouwmaterialen, zoals bakstenen van klei. Dit soort locaties kunnen worden herkend aan grote hoeveelheden houtskool, smeltslakken, misbaksels of malfragmenten.

Een grafveld is een plaats waar meer dan een persoon is begraven. De lichamen kunnen on-

Impressie van een rijk graf met grafgiften van een jonge man uit de 6e-7e eeuw, gebaseerd op archeologisch onderzoek te Borgharen-Pasestraat.

Waarom bescherming voor de toekomst?

Archeologische resten zijn een belangrijke informatiebron over het verleden. Voor veel perioden zelfs de enige. Alleen de bodem kan ons vertellen hoe de mensen leefden en werkten voordat er geschreven bronnen waren. Maar ook later, als er wel historische bronnen beschikbaar zijn, kunnen archeologische resten ons veel duidelijk maken. In die zin is ook de bodem een archief waaruit geput kan worden om de geschiedenis van de plek te vertellen.

Vanwege de wetenschappelijke waarde en/of belevingswaarde worden archeologische resten beschermd. Dat is nodig omdat het bodemarchief meestal onzichtbaar is en dus kwetsbaar. Bij graafwerkzaamheden kunnen archeologische resten onbedoeld worden vernield. Van sommige terreinen is de waarde zo groot dat ze onder bescherming van de Erfgoedwet vallen. Dit zijn de archeologische rijksmonumenten. Deze rijksmonumenten vragen om alertheid: het gehele terrein is kwetsbaar, niet alleen de zichtbare resten.

Het terrein met prehistorische bewoningsporen, een Romeins villa-complex en sporen van Romeinse ambachtelijke activiteiten en een vroeg-middeleeuws grafveld is een van de ca. 1500 archeologische rijksmonumenten in Nederland. <

Zorgvuldig gebruik

Om archeologische resten voor de toekomst te behouden geldt als vuistregel: hoe minder de bodem verstoord wordt hoe beter. Voor werkzaamheden die het rijksmonument aantasten heeft u daarom een vergunning nodig. Voorbeelden zijn de bouw van woningen of bedrijfspanden, het graven van sleuven voor kabels, leidingen of drainagebuizen, het uitgraven of dempen van sloten en grachten, het verlagen van het maaiveld, het plaggen en diepploegen van grond. Ook voor herstel- en onderhoudswerkzaamheden om het rijksmonument in stand te houden, is soms een vergunning nodig.

Voor rijksmonumenten waar de archeologische resten onzichtbaar en dieper onder de grond liggen is een vrijstellingsdiepte van toepassing. Veel grondwerkzaamheden kunnen tot die diepte (onder maaiveld) zonder vergunning uitgevoerd worden. Ook voor grondboringen tot een diameter van 10 cm is geen vergunning nodig.

De vergunning wordt verleend door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (namens de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap), of – vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet – uw gemeente.

U kunt bij de Infodesk van de Rijksdienst de brochure 'Vergunningprocedure voor archeologische rijksmonumenten' opvragen waarin meer informatie staat over de gebruiksmogelijkheden van het rijksmonument. Ook kunt u de Infodesk vragen naar subsidiemogelijkheden.
info@cultureelerfgoed.nl
033-421 74 56

Bij uw rijksmonument liggen de archeologische resten dieper in de ondergrond waardoor er een vrijstellingsdiepte van 30 cm onder maaiveld van toepassing is.

Wel is altijd een vergunning vereist voor:

- > het verrichten van bouwwerkzaamheden;
- > het aanbrengen van verhardingen;
- > het ophogen, verlagen of egaliseren van het terrein;
- > sloopvergunningsplichtige werkzaamheden.

